UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Index Baldi Pervsini. I. V. D. In prælectiones in totum Codicem Iustinianeum locupletißimus

... In Qvartvm Et Qvintvm Codicis Libr. Praelectiones / Additionibvs Philippi Decii ...

Baldus

Lugduni, M.D.LXI.

Si secundo nupserit mulier.

urn:nbn:de:hbz:466:1-95990

Visual Library

a queſtio cõſuetudo[a] dictat ꝙ primogenit⁹ ex primo mr̃imonio ſucce
dit in baronia. ¶ Mõ pone, quidam baro habuit quandã vxorẽ ex
qua non habuit filios: ⁊ ea mortua duxit aliã, ex qua habuit filios:
deinde mortua iſta ſecũda vxore, duxit tertiã, ⁊ habuit filios. ⁊ ſic ex
primo matrimonio nõ habuit filios: ſed ex ſecundo ⁊ tertio ſic vltio
morit̃ iſte baro, filij tertij matrimonij dicũt qd̃ ipſi cõcurrũt in baro-
nia cũ filijs ſecũdi mr̃imonij: ⁊ arguũt ſic: ↄſuetudo nõ excludit nos
ergo de iure cõmuni cõcurrim⁹. maior probatur: q: cõſuetudo loqui
tur de filijs primi matrimonij. ſ3 ex primo matrimonio nõ extãt filij:
ergo nõ extat pſona priuilegiata ⁊ excludẽs. cõſequẽtia eſt no. de iu
re cõmuni: q: omniũ filiorũ equa d3 eſſe ↄditio, nõ obſtãte ordine ge
niture: vt. ff. de iniu. te. l. poſthumorũ. p iſtã gl. doc. determinãt con-
trarium: q: iſti debẽt vocari filij primi matrimonij: nam ſm dicitur
primum reſpectu tertij ſm Jac. de are. ⁊ Cy. Sed pone qd̃ ex omni
b matrimonio extãt filij:[b] ſed natus primi mr̃imonij repudiat baroniã
vel efficitur frater minor, nunqd h3 locũ cõſuetudo: puto ꝙ ſic: q:
h3 locum cõſuetudinis ratio: vt. j. q̃ ſit lon. conſu. l. j. ⁊ ita fuit deter-
minatũ in regno Apulie: q: beatus Ludouicus erat primogenit⁹,
⁊ debebat ſuccedere in regno, tñ q: factus fuit frater minor, nõ fuit
cõputatus in numero liberorũ, nec habitus pro primogenito: q: nõ
obſtat alijs ille qui eſt omnino inhabilis: vt. ff. de contrata. l. ſi poſt
mortẽ. §. ſi liberi. Ibi acquiſierint, repudiata tñ hr̃ditate eius a quo
pueniũt ſm Joã. ꝙ eſt hodie correctũ ſm Jac. de are. q: ius lucro-
rũ nõ eſt in aditione vel repudiatiõe hr̃ditatis poſitũ: ſ3 eſt quid ſe
gregatũ ab vniuerſitate patrimonij pro modo lucrantis: vt in auth.
heres. ⁊ ideo lucrum dotis vel donationis propter nup. eſt filiorũ
ex eo matrimonio natorum, ⁊ non ex altero. Bal.

1 ☞ Futura bona veniunt in tacita hypotheca.

§. In illo. Bona parentũ ad ſcd̃a vota trãſeuntiũ ſunt li- 1
berorũ, quib⁹ debẽt lucra reſeruari, tacite obliga
ta: nec patria poteſtas impedit iſtã tacitã hypothecã: tñ patre filio g
ad reddendã rõnẽ adminiſtratiõis nõ cogit̃ niſi pater ſit ſuſpectus
de fraude, vel alienatione: vt. ff. ad tre. l. imperator. tenementi iſtã gl.
cũ tex. extra quero, quid addit iſte §. ad. l. hac edictali. Rñd. qd̃ dictũ
eſt ibi in matre trãſeunte. hic extẽdit ad patrẽ trãſeuntẽ. ⁊ hec eſt in
tentio huius. §. videbat̃ eñ qd̃ iſta extenſio nõ poſſet fieri impedien
te patrie poteſtate, que ciuilia vincula inter patrem ⁊ filiũ impedit:
vt. ff. de cõdi. inde. l. frater a fratre. ⁊. ff. de fideiuſ. l. ſi qs p eo. §. j. ⁊ ibi 2
no. ſ3 ad hoc reſpõde: vt ibi no. vel dic qd̃ hic loquit̃ in obligatione
1 legali, q̃ optime cadit inter patrẽ ⁊ filiũ in poteſtate. † Ibi, habitu-
c rus. no. in tacita hypotheca[c] venire bona futura: vt dixi in. l. hac edi
d ctali. §. omnibus. s̃. eo. tit. Ibi, liberũ. raro[d] reperies liberũ pro filio,
vel nepote in ſingulari numero, niſi hic. Ibi, neq3 matris. Iſtud vi-
detur contra gl. poſitam hic, que dicit qd̃ mater cogitur reddere ra
e tionẽ[e] de mala adminiſtratione. Sed dic qd̃ in mala adminiſtratio
ne vſuſfructus non cogitur rationem reddere: q: pertinet ad eam, ⁊
ita loquitur hic: ſed de mala adminiſtratione circa proprietate3 ſic:
quia pertinet ad filium proprietas.

¶ Lex nona.

Quoniam. Iſta. l. cõcernit. l. hac edictali ⁊. h. d.
totũ qd̃ vltra modum ſecunde con-
iugi datur vel relinquit̃, tanquã nõ datũ, liberis vtriuſq3 1
matrimonij applicat̃. In hoc corrigitur. l. hac edictali. §.
ſi vero. que dicebat qd̃ applicabatur ſolum filijs offenſis per tranſitũ
ad ſecũda vota: hodie corrigitur hec. l. ⁊ redit ad. l. hac edictali per
auth. de nup. §. optime. verſi. ⁊ hoc decernẽs. ⁊ per auth. ad eos. hic
1 poſita3. vñ corrigẽs corrigit̃, ⁊ ad priſtinũ ſtatũ ius redducit̃. † Ibi,
f omnia. no. verbũ.[f] qd̃ vr̃ cõtra ea q̃ dicta ſunt in. l. hac edictali. qd̃ in
iſto qd̃ eſt vltra modũ fiat reductio ad equalitatẽ: q: iſta litera dicit
omnia reuocãda, ⁊ iſta omnia ad filios ſolos pertinere, nec corrigit̃
hec. l. in iſta mẽſura: l3 corrigat̃ in quãtitate liberorũ primi vel ſecun
2 di matrimonij. † Ibi, ad ſolos. videtur qd̃ totum detur filijs ſecun-
dum glo. in hac. l. ſed glo. in. l. hac edictali. dicit qd̃ reducitur ad equa
le. pro hoc eſt tex. ibi: oĩa ⁊c. Ibi, in capita. iſta appellat̃ diuiſio viri
lis: ſi antẽ eſſet nepotes plures ex vno filio ipſi diuiderẽt cũ patruo
in ſtirpẽ: vt. s̃. eo. l. ſi quis prioris. §. j. Ibi, ſiue plures. ⁊c. Ibi, ad hec.
Iſte ver. dicit qd̃. ll. loquentes de lucris per mortem, habent locum
etiam in lucris per diuortiũ, ⁊ adde qd̃ not. in. l. j. ff. de do. prele. ibi:
nec de cetero notetur. ¶ Not. quod non inquirimus cauſam, cum
habemus effectum.

¶ Authentica.

Ad eos. Iſta auth. corrigat. l. C. ⁊ redit ad. l. hac
edictali. ⁊ ratio eſt: q: ſoli iniuriam poſſi
paſſi debent conſequi lucrum, in compenſationem iniu-
rie. adde quod dixi. s̃. l. proxi. §. talem. ibi: defertur. dic
vt. s̃. dixi in authen. ſi tamen. eo. titu.

1 ☞ Ingratitudo non preſumitur.
2 Opinio habens equitatem, debet ſeruari.

¶ Lex decima.

Cum aperiſſime. Ne nature iniuriarẽtur leges, liberi
qui ſunt vere ingrati nõ habent be-
neficium. l. hac edictali. h. d. Illud autem quod
premiſi, ſcilicet ne nature iniuriarentur leges,
eſt ratio que adiungitur huic. l. per text. in au-
then. de nup. §. optime. ¶ Caſus. Berta ha-
bens filios ex primo matrimonio, nupſit ſecũ-
do viro: ⁊ dedit ei dotem, cum pacto de lucrã-
do maximam partem bonorum ſuorũ, ⁊ mini-
mam relinquebat filijs. Modo filij cõſideran-
tes qd̃ hoc non poterat per. l. hac edictali. ⁊ ꝙ
ad eos debebat pertinere quicquid ⁊c. reputã
tes etiam ſic ſe offenſos a matre, iniuriabãtur
eidẽ. Modo queritur nunquid iſti filij ſic iniu
riantes matri admittantur ad beneficiũ. l. hac
edictali. Ad qd̃ reſpondet Imperator, qd̃ in-
iuriantes matri: ⁊ ſic committentes ingratitu
dinem contra matrem, non habent beneficiũ
illi⁹. l. ne detur filijs occaſio delinquẽdi. ⁊ hoc
ſi liquide probetur ingratitudo, nõ eñ in hoc
credetur aſſertioni mr̃is, que forte irrationabi
le gerit odiũ ad filium. h. d. Et not. qd̃ ex irra-
1 tionabili odio non conſentit. ¶ † Item no. ꝙ
non preſumitur ingratitudo. Item no. qd̃ in-
g gratitudo[g] eſt approbanda liquido ⁊ in dubi-
tanter, vnde dubia probatio nõ eſt probatio,
nec deberet ſuper hoc deferri ſacramẽtum in
defectum probationis: quia lex preciſe requi
rit indubitatam probationẽ. ¶ In tex. ibi, ma
iorũ, maiores noſtri dicũtur noſtri genitores,
vel progenitores. Ibi, ſanctiõi. que eſt. s̃. de in
2 offi. teſta. l. omnimodo. ¶ † Ibi, tantum. Iſta
dictio facit quod illa opi. que habet equitatẽ,
debet ſeruari: ſed lex precedẽs facit in oppoſi
tum, dic vt dixi in. l. hac edictali. Ibi, licẽtia. in
mala parte intellige, ideſt quedã libertas ſine
freno alicuius tẽperantie. ⁊ ſubdit laſciuia ⁊c.
Ibi, irrationabile. nota hic de irrationabili
odio. qd̃ facit ad queſtionem, an maſculinum
cõcipiat femininu3, ⁊ dicitur quod nõ in odio
irrationabili. Jac. de are.

¶ Si ſecundo nupſerit mulier, cui maritus vſumfructum reliquit. Tit. x.

1 ☞ Iudex, ſi per ſententiam iuſſit fundum re-
ſtitui cum fructibus: ſi quantitas fructuum
non exprimatur, an ſententia valeat.

¶ Lex vnica.

Si vſumfructũ. Dictũ eſt in ſuperioribus qua
pena puniatur tranſiens ad ſe-
cunda vota circa donata, vel re-
licta a primo viro, extãtibus liberis: videlicet
vt predita proprietate, effectualiter vſuſfru-
ctus retineatur, mõ q: poterat dubitari quid
iuris ſi cõiunx ſuperſtes lucrabatur ſolũ vſum-
fructum, vtrum illum vſumfructum perdat
per tranſitum ad ſecunda vota: ideo emana-
uit hec lex. que diuiditur in duas partes: quia
primo determinat caſum quẽ dixi de vſufru-
ctu donato, vel relicto. ſecundo cõfirmat ſtatu
ta vetera. quando plenũ dominium erat lucra
tum. ſecunda ibi, de vſufructu vero ⁊c. h. dicit.
¶ Mulier tranſiẽs ad ſecunda vota, vſumfru
ctũ ſibi relictũ a primo marito pdit: ⁊ liberis
prioris mr̃imonij reſtituit: ⁊ ſi e in mora expreſ
ſa, vel tacita reſtituẽdi, ↄdẽnat̃ ad omnes fru-
ctus quos percepit indebite: ſecus ſi erat lucra

a ¶ Cõſuetudo. In
cõtrariũ facit tex.
in pe. ff. §. diſcipu
li. ibi, qd̃ primũ
eſt aliud añ ſe ha
bere nõ põt. ⁊ vi-
de tex. ĩ. c. Joſep.
extra de verb. ſig.
b ¶ Filij. Vide Bal.
in. c. j. in fi. prin. de
feud. ⁊ ĩ aut̃. hoc
amplius. iter me
dium. j̃. de fideic.
c ¶ Hypotheca. Vi
de p Bal. in. l. iij.
j̃. de priui. fiſc.
d ¶ Raro. Vide. l.
ius agnationis. ⁊
ibi bar. ff. de pac.
e ¶ Rõnẽ. An pa-
ter ⁊ mater teneã
tur filio reddere
rõnem de admini
ſtratione bonorũ
q̃ filio debẽt reſer
uari, vide Bal. in
l. filiũ. ĩ vl. col. s̃. fa
mi. erc. ⁊ in. l. cum
op3. §. fi. ad fi. j̃. de
bo. que lib. vbi d̃t
hãc gl. eſſe ſing. ⁊
in. l. fi. §. ſinautem
es alienũ. in ver.
preterea. eo. tit.
f ¶ No. verbũ. Vid̃
Bal. in. l. hac edi
ctali. ĩ ver. ampli⁹
circa iſtã materiã
vſq3 ĩ fi. §. s̃. e. ⁊ vi
de qd̃ hic ſtatĩ ſe-
quit̃. ⁊ ↄ iſtud fa-
cit tex. in. l. pri. ibi
tãtum. ⁊ ibi Bal.
g ¶ Ingratitudo.
Not. qñ lex reqrit
indubitatũ proba
tionẽ, nõ defertur
ſacramẽtũ legis.
q: reqrit liquidã:
vt probatur hic ĩ
tex. iñcto do. bal.
hic: q: idẽ eſt dice
re liquidũ, qd̃ in-
dubitatu3: vt no.
Bal. hic. ĩ fi. ⁊ ad
de gl. ĩ. c. j. de ſen.
ex. in. vj. ⁊ idẽ vbi
requirit̃ apertiſſi
ma pbatio ſ3 gl.
ĩ. l. fi. ff. quod me.
cau. Idem vbi re
quiritur perſpi-
cua probatio ſm
Bal. in. l. in bone
fidei. in vlt. co. s̃.
de re. cre. Idẽ vbi
reqrit̃ plena fides
ſm gl. in. c. cupiẽ-
tes. ĩ ver. plenã fi-
dẽ. de elec. ĩ. vj. idẽ
qñ pbatio lucecla
rior requireretur
ſm Bal. in. l. fi. s̃.
ſi mi. ſe maio. di-
xe. ⁊ adde hic
Bal. in. l. j. in. iiij.
op. j̃. de his que
pe. no.

ta plenū dominium. Nā tunc vſumfructum
non perdit. h. d. ¶ Caſus. Berta nupſit titio,
qui veniens ad mortem, reliquit ſibi vſumfru-
ctum rerum ſuarum: ex iſto matrimonio remā
ſerunt liberi: tandē mortuo titio, poſt annum
iſta berta nupſit ſeio. Mō queritur vtrū im-
mediate iſta perdat vſumfructum. Reſpōdet
Imperator. ⁊ dicit ꝙ ſic. ideo ipſum tenet di-
mittere ſiue relaxare filijs prioris matrimonij.
Sed pone qd illi filij erant infantes, nec habe
bant tutorē: vnde iſta Berta fruita eſt iſtis re
bus. Queritur nūquid teneatur iſtis ſuis filijs
ad fructus perceptos reſtituēdos vna cū poſ-
ſeſſione rei: reſpondet imperator ꝙ ſic fructuū
quantitate liquidata: ſed ſtatim queritur. Pone
ꝙ mulier lucrata eſt dotē, vel donationē pro-
pter nup. ex pacto. nunquid per tranſitū ad ſe
cunda vota perdit vſumfructum. Reſpon. qd
non: quia in hoc anteriores cōſtitutiones de-
bent ſeruari. h. d. Ibi, conſortium hic vide qd
no. ſ. de inceſt. nup. l. cū ancillis. i. j. gl. ibi, amit
a tat ipſo iure. nō eñ eſt neceſſaria[a] ſentētia pri-
uatiua, vbi lex priuat. hoc patet ex ſequētibus.
ſic in iuribus ipſo facto extinctis nō eſt neceſſa
1 ria ſentētia hominis: vt. l. fi. ſ. loca. ¶ † Ibi, in
fantie idem puto in quolibet minore: q: cōtra
hit mora irregularis: vt. l. titia ſeio. §. vſuras.
de leg. ij. ⁊ ſ. in qui. cau. in integ. reſt. nō eſt ne-
ceſ. l. i minorū. Ibi, vſurpauerit, poſt trāſitū ad
ſecūda vota, ante eñ nō dicitur vſurpare. Sed
b pone. maritus[b] in ſuo teſtamēto inſtituit here
des filios ſuos infantes: Vxorē vero reliquit
vſufructuariam. certum eſt ꝙ ipſi infantes nō
poſſunt ſe īmiſcere hereditati: quomodo ergo
poteſt deberi vſuſfructꝰ matri, cuius dies nō
cedit ante aditam hereditatē: vt. j. de cad. tol. l.
j. § in nouiſſimo. v. excepto. videtur ꝙ interim
de facto vſufructuarius poſſit vti frui. arg. hu
ius. l. quod nō credo verum. intellige ergo iſtū
tex. ꝙ hic aliquis ſaltē pro parte extitit heres,
qui adiuit, vel ꝙ exiſtētia ſui heredis ſufficiat
ad confirmationem huius legati, quod vltimū
etiam non credo vtrum: q: ſpeciale eſt in liber
tate: ergo in cōtrariū eſt ius cōe. ff. de fideicō.
lib. l. cū quaſi. §. fi. nec ob. ff ad trebel. l. ita tñ. §.
ſi pater. q: ibi loquitur in fideicōmiſſo vniuer
ſali. Nā quoties eſt tale relictū, ex quo ſuus co
gitur adire. ibi non habet locum beneficium
abſtinendi, ⁊ ideo iſtud relictum confirmatur
exiſtentia ſui heredis: ſecus ſi non cogitur im
miſcere: nam propter cōfirmationem particu-
larium legatorū non cogitur immiſcere, vt. ff.
ad treb. l. cogi. §. ⁊ generaliter. ⁊ not. iſta v ba.
Ibi. omnia legitime. i. per legitimam tutoris
perſonā. vel p filios factos poſtea etatis legi-
time. Ibi. ad liquidum. no. cum petunt fructꝰ,
2 debere liquidari quantitatē eorū. ¶ † Ex hoc
c colligit Ric. mal.[c] tale notabile: dicit eñ no.
per hanc literam. ꝙ ſi data eſt ſententia ꝙ fun
dus reſtituatur cum fructibus, nec exprimat
quantitas fructuum, non valet quantū ad fru
ctus: vt hic. ⁊. j. de ſen. que ſine cer. quāti. p to-
tum. ⁊. ff. de re iudi. l. in ſumma. §. ſi quis forte.
qd eſt verū de fructibus preteritis, ad hoc qd
no. de dam. infec. l. ſi quis miſſuz. §. ſi qs iudex.
d ¶ An autem de futuris poſt ſententiam[d] et
ante eius reſtitutionem percipiēdis poſſit iu-
dex condēnare, cum quantitas eorum ſit incer
ta, ⁊ non ſint debiti nec iure obligationis, nec
ex mora. videtur quod non: vt. ff. de vſufruct. l.
j. in prin. ¶ In contrarium videtur. j. de ſen-
ten. que ſine certa quanti. l. prima. non obſt. l. j.
de vſufruct. quia ibi loquitur de iuris rigore:
vt de officio neceſſario, ſcilicet quia iudex non
tenetur de neceſſitate officij, poteſt tamen ſi
vult, ex equitate officij. Innocent. dicit quod
ſuper acceſſorijs procedit libellus generalis,
imo etiam ſufficit tacita petitio de exceſ. pre-
lato. c. fi. ⁊ valet incerta ſententia ſecundū In-
nocen. qui ita not. in. c. inter dilectos. extra de

a ¶ Neceſſaria. No. ꝙ vbi lex priuat, nō eſt ſnia hominis neceſſaria, vide Bal. i. l. j. ſ. de ſec. nup. ⁊ in. l. cū ancillis. ſ. de inceſ. nup. ⁊ in l. iubemus. §. ſane. de ſacroſan. ecc. An. Bar.

b ¶ Maritus. Vide pulchre Bal. in. l. extraneū. j. de here. inſtitu.

c ¶ Rich. mal. Vid Bal. in. l. cum propria. ſ. ſi quis alteri vel ſibi.

d ¶ Poſt ſniam. Vide per Imo. i. l. ſi ſtipulatꝰ. §. cū ſtipulamur. ff. de v. bo. ⁊ Ang. in. l. ſi marito. §. fi. ff. ſol. ma.

e ¶ Sed ponamus. Caue: q: in hoc iſta caſus poſitio tā ꝯ tex. iſtiꝰ aut.

f ¶ Pro iſta. q. qd hec verba importent, ⁊ quid ea cōſequat ex his verbis, vide in terminis cōſultū p Corneum in cōſi. cxij. inci. quanquam. ⁊ ꝯſi. clxxx. incip. circa ⁊ Bar. i. l. titia. §. fi. verſ. qro, qd ſi teſtator. ⁊ eundē in. l. ſi titio. i. fi. ff. d vſufr. vbi itellige eum prout i. d. §. fi. quoniā videtur in. l. ſi titio plꝰ tribuere. Et potes eūdē videre i cōſ. Odoardus quōdā. ⁊ Ang. in cōſ. incip. In nomine dñi. Pūctus ſup quo. ⁊ hūc in cōſi. inci. In chriſti nomine amen. Mater relicta domina. Ph. Decius.

dona. ⁊ adde qd no. j. de fru. ⁊ li. expen. l. terminato. Ibi, extrem. nō
facio vim inter vltimam voluntatem ⁊ pactū: ſed inter ipſas res vz:
videlicet qd aut ſuper vſufructu formali, ⁊ tūc loquitur hic: aut ſu-
per pleno dominio: ⁊ tūc loquitur ſequēs ver. de vſufructu. ibi, ſanci
mus. ¶ Sed quero. que eſt ratio huius differentie. reſpond. qd cum
mulier habeat plenum dominium, ſatis punitur ſi perdit proprieta
tē nudā: ſꝫ cum habet ſolum vſumfructū, ſi ipſum retineret, nō pu-
niretur in aliquo: ⁊ ſic culpa ſua eſſet ſine pena. qd eſt inconueniens,
nec poſſet dici qd ipſa retineret vſumfructum ſubalternū vſufructui
matris: q: ſeruitus ſeruitutis eſſe poteſt: vt. ff. de vſuf. leg. l. j. ¶ Op.
contra hanc. l. ⁊ videtur ꝙ mulier vſumfructū ſimplicem ei relictum
non perdit per tranſitum ad ſecunda vota. vnde videtur obſtare au
then. qd locum, hic poſita. Reſpon. ⁊ concedo ꝙ lex iſta per auth.
ſequentem corrigitur: ⁊ ideo vide eam. Bal.

1 ☞ Lex quod dat: homo non aufert.
2 Maritus in teſtamento dicit hoc modo: relinquo vxorem meam do
minam ⁊ vſufructuariam, quid conſequitur mulier per talia verba.
3 Vxor, an recipiat alimenta in eodem loco, vbi recipiebat viuente
marito.
4 Electio, de qua hic, ad quid detur.

¶ Authentica.

Hoc locum. Iſta auth. ſm vnam lect. legis diuiditur in duas partes. In pri
ma loquitur de vſufructu relicto vxori. In ſecūda loqui-
tur in vſufruc. qui datur inter viuos, vel per ſe, vel cū pro
prietate. ſecunda ibi. Sed vſufruc. ¶ Caſus. Queſitū fuit ab impera
tore, vtrum mulier cui eſt relictus vſuſfructus in teſtamento, perdit
eū per tranſitū ad ſcda vota honeſtū, ideſt poſt annum luctus. re-
ſpon. Imperator. ⁊ dicit qd nō: niſi teſtator in ſuo teſtamēto expreſ
ſerit, vel ſi pactum dedit, ⁊ ipſum expreſſit in ipſo pacto: hoc primo.
e ſed ponamus[e] qd inter viuos datus eſt vſuſfructus mulieri: quibus
caſibus licuit donare, vel ponamus qd mulier eſt lucrata dotem, vel
donationē propter nup. modo maritus in teſtamento priuauit eaꝫ
vſufructu, ſi tranſiuit ad ſecūda vota, nunquid hoc pōt: reſpondet
imperator, ⁊ dicit qd non: q: iura cōtractus non poſſunt minui per
vltimā voluntatem debitoris. hoc dicit. facit ad iſtam rationeꝫ. ſ. de
dona. ante nupt. l. ſi ante. ergo tene menti hanc regulam. ꝙ iura cō-
1 tractus per vltimam voluntatē minui nō poſſunt. ¶ † Itē not. qd
id quod lex dat, homo non aufert: nam vſumfructum quem lex dat
in donationē a tranſeunte ad ſecunda vota, teſtator auferre nō pōt.
ad hoc facit. ff. de adop. l. ſi arrogator. ver. ſed an impuberi. in ratiōe
fuit: ⁊ ad hoc iſta aut. ſemper allegatur ſecundum Cyn. hic ¶ Sed
quero vtruꝫ. l. C. eſſet magis rationabilis quam iſta aut. vel ecōtra:
reſpon. motiuum. l. codicis fuit, quod tranſitus mulieris debeat pu-
niri. ſed motiuum huius authen. eſt: q: relictum ſiue legatum debet
aliqd operari, ⁊ certe ſi priuaretur legato in totum. iam legatum ni-
hil operaretur. quod videbatur abſurdum. argu. ff. de leg. i. l. ſi qñ. et
adde hic. l. vlt. ſ. de vſufruc. glo. dicit aliqua verba: ſed poſitio caſus
2 tollit anguſtias gl. ¶ † Modo hic qrit de tali. q. vir in teſtamento
f dicit ita: relinquo vxorem meam dominā ⁊ vſufructuariā. modo[f] q-
ritur quid conſequitur mulier per iſta verba. quidam dicunt quod
iſtud legatū nō vꝫ: q: habet in ſe repugnantiā. Nam rei proprie quis
ſeruitutem, vel vſum vel vſumfructum habere non poteſt. ergo ⁊c.
vt. ff. de reg. iur. l. vbi repugnantia. Alij dicūt quod duo ſunt lega-
ta. ſcilicet plene proprietatis, ⁊ vſus. ⁊ legatum plene proprietatis
nō valet: q: legatum vniuerſalis proprietas eſt relictum heredi. er-
go iſta habet vſumfruc. Alij dicunt quod etiam proprietatem pete
re poteſt iure fideicommiſſ. argu. ff. ad treb. l. cogi. quarti dicunt qd
iſta habet electionem, an velit proprietatē, an ſolū vſum. ⁊ eſt ratio
q: copula q̄ poſita eſt inter cōpatibilia, reſoluitur in diſiunctam: vt
ff. de vſufruc. leg. l. ſi titio fundus. Modo videamus de iuris rigo-
re que opi. ſit vera. ⁊ dico circa primam opi quod quandoque repu-
gnantia concernit voluntatem, quandoqꝫ res diſpoſitiuas. ¶ Pri-
mo caſu, non valet diſpoſitio: vt ſi teſtator dicit lego: imo non lego:
vt. l. ſi ita ſit ſcriptum. de lega. j. ¶ Scdo valet diſpoſitio, quia dictio
imo, copulatiue poſita inter incompatibilia, reſoluitur ad alterna-
tiuam ſecundum Iacob. de Are. ⁊ Petr. ⁊ ideo prima opin. quod
non valet relictum, eſt falſa. ſecunda opi. que dicit quod ex quo do-
minium vniuerſaliter eſt relictum, non debet legatario, eſt falſa: vt
ff. ad treb. l. cogi. ¶ Tertia opi. que dicit quod ſi teſtator reliquit fi-
lios heredes. Item reliquit vxorem dominam ⁊ vſufructuariā om-
nium bonorum, qd ipſa poſſit petere bona iure fideicom. vniuerſa-
lis, eſt falſa. Nam quando precedit genus, ⁊ ſequitur ſpecies dero-
gatiua circa idem genus, virtus generis reducitur ad ſpeciem. ff. de
verborum ſignificatione. l. ſi cum fundum. ſed certum eſt quod domi
nium reſpectu vſufruct. habet ſe ſicut genus: nam aliud eſt dominiū
propri-

proprietatis,aliud dominiū vſufr.vt.ff.de vſufr.leg.l.ſi alij.Cū ergo
poſt genus ſubijcitur ſpecies,habet dirimere virtutē generis:vñ il⸗
la verba nō poſſunt trahi ad vniuerſale. ¶ Modo ſequitur quarta
opi.vƺ ꝙ de iuris rigore iſta mulier nō tranſiens ad ſcđa vota, ha⸗
beat electionē. Iſta opi.non videtur vera:vnde conſidera,quod ver
bum domini,interdum profertur per reſpectū ad rem: vt ſi teſtator
dicit:relinquo vxori mee dñium talis fundi, vel relinquo ei talē fun
dum:⁊ tunc illud eſt in legato,quod verbū ſonat:vt.ff.de leg.iij.l.il⸗
le aut ille.§.cū in verbis.⁊ idē dico de verbo vſufr.relato ad rē: vt ſi
vir dicat relinquo vxori mee vſumfr.talis fundi.vel ſi dicat:reliquo
vſumfr.pr̃imonij mei:vt.l.ij.de vſufr.⁊.ff.de vſufruc.leg.l.vxori vſuſ
fructus ville,ſed interdū iſta verba ꝓferunť non per reſpectū ad rē,
ſed per reſpectū ad perſonā:vt quia dicit relinquo vxorē meam do⸗
minam ⁊ vſuariā, vel dominā ⁊ vſufructuariā: ⁊ tamen recurrendū
eſt ad intentionē teſtatoris,potius quā ad merā ſignificationē ver⸗
borum, ⁊ ad ſtrictā materiā ſermonis, qꝛ teſtator videtur loqui de
dñio adminiſtratiuo,⁊ vſufructu alimentatiuo:vnde per iſta verba
interpretať cõſuetudo,ꝙ mulieri videanť relicta alimenta ⁊ tamen
appellatio alimentorū larga ſit ꝓ omnibus ad vitā neceſſarijs:vt.ff.
de alimen.⁊ cib.lega.l.legatis.per hoc enī quod eā dominā appel⸗
lauit,videať ei relinquere quandā preeminentiā , iuxta ſolitam ha⸗
ctenus cõſuetudinē in vita mariti:⁊ ita poſt mortē concedere,vt ſi⸗
cut rebus mariti tanquā dña eo viuo vtebať: ſic ⁊ nunc.arg.ff.rerū
amota.l.j.⁊ accedat.ff.de lib.⁊ poſth.l in ſuis.ſm Rich. malū. Ad⸗
a uerte iſta ratio non hƺ locum,ſi iſtud legatū eſſet factuƺ ſorori [a],vel
nurui,vel alie femine,que viuo teſtatore nō habebat dominatū i do
mo:non enī habebat promiſcuū vſum,ſicut habet vxor:vt.ĩ. de fur.
l.manifeſtiſſimi.§.ſi.⁊.l.aduerſus.de cri.expila.here.tamē ego ex cõ⸗
b ſuetudine loquendi credo [b] idē in ſorore ⁊ nuru.arg.ff.man.l.credi⸗
tor.§.lucius.in verbo,vt dño.⁊ ſm dignitatē perſone debet honori
fice tractari in domo:⁊ ſm quantitatē patrimonij moderate alimen
tari.arg.ff.de vſu.⁊ ha.l.plenū.§.equitij.⁊ qđ not.ff.de leg.iij.l.itē le⸗
gato.§.parui.Sed pone ꝙ non hƺ locū conſuetudo.que eſt introdu
cta fauore liberorum qꝛ liberi non extant: nunquid mulier habebit
electionē per.l.ſi titio fundum.fatendum eſt ꝙ ſic,ſi tu ponas ꝙ ra⸗
tio conſuetudinis ſit fauor liberorū:ſed ſi ponas ꝙ ſit ſimpliciter cõ
iectura mētis teſtatoris,ex qualitate miſſionis iſtorū ſermonū, tūc
ita hƺ locum non exiſtentibus liberis,ſicut exiſtentibus.prima vero
gl.approbat hic qđ ratio cõſuetudinis ſit fauor liberorū illius matri
monij:vnde ſecus eſſet ſi eſſet heres extraneus,vel filius alteriꝰ ma⸗
c trimonij.ſed hec diſtinctio filiorū non hƺ locū in relicto [c] facto ſoro
ri, vel matri teſtatoris:qꝛ indiſtincte verteretť per quoſlibet liberos
ad legatū alimentorū. ¶ Modo ſuper iſta ratione glo. Bart.ſumit
plures queſtiões,quas vide in.l.titia.§.ſi.de leg.ij.⁊ plene dixi. ĩ.de
3 indi.vidui.tollē.l.ij. ¶ † Modo hic querit [d] Richar.ma.vtrū in eo⸗
d deƺ loco ꝑcipiat alimēta [e],vbi percipiebat viuēte marito. Rñ.ꝙ ſic
e ſi honeſte ibi morari poſſet:puta cum filijs argu.ff.de vſu. ⁊ ha.l.ſed
neqꝫ.⁊ de lega iij.l.qui concubinā.§. pen.ſecus ſi nō honeſte:qꝛ tunc
alibi preſtabunť.ſicut enim maritus ei exiſtēti extra domū mitteret
ita ⁊ heres mittere debeat.arg.ff.de arbi.l.ſi cū dies.§. quod ſi in ali
quem.⁊.ĩ.de inſtit.⁊ ſubſtit.l.reprehēdenda.⁊.ff.vbi pup.edu.de.l.ſi
diſcepteť.per Jac. de are.vbi colligit.arg.qđ nouerce nō cogantur
f manere [f] cū priuignis. Jac. de are.ibidē dicit qꝛ eſt odiū inter eos.
4 ¶ † Modo quero de alia queſtione videlicet,ad quid detur electio
de qua ſupra dixi.Nam que mulier erit ita ſtulta,que nō eligat dñiū
plenum potius quā nudum vſumfructū.reſpon.hanc.q.mouet gl.in
ſimili.ff.de condi.⁊ demonſt.l.non ad ea.⁊ ibi dicit ꝙ poteſt eſſe du
plex vtilitas. Pone ꝙ iſta mulier donauerat primo extraneo oīa
bona ſua preſentia ⁊ futura:vnde volebat acceptare proprietatem.
ne veniret in donatione vniuerſali,in qua nō venit vſuſfru. formalis
vt inſti.de vſufruc. §.finiť. Vel pone ꝙ cōmiſerat homicidiū,ex quo
debebant oīa bona confiſcari per ſententiā ferendam:vnde ipſa nō
vult proprietatē,ne cõfiſceňť.⁊ facit.ff.de capi.dimi.l.legatū. Quid
5 ſi vxor relinquat [g] virum dñm maſſarium,⁊ vſufructuariū omnium
bonorum ſuorū,nunquid idem erit in iſto legato,qđ econtra quādo
vir reliquit vxori.videtur quod non.qꝛ conſuetudo loquitur in ſexu
feminino,qui non concipit maſculinū:nam de muliere tantū loqui⸗
h tur conſuetudo.Contrariū [h] dico,non ex vi ſexus,ſed ex vi identita
tis rationis,que par eſt in vtroqꝫ:vt.ß.de ſecundis nuptijs.l.gene⸗
raliter.⁊ in auth.de non eligen.ſecundo nub.§.gregoria.⁊ in auth.
de nuptijs.§.ſi vero expectet.

¶ De dotis promiſſione,⁊ nuda pollicitatione.
Titu.xj.

¶ Dictum eſt ſupra de matrimonijs quo ad ſubſtantiā: verum qꝛ
in ipſis mr̃imonijs,ſiue pro ipſos accedunt dotes.que interdū dedu
cuntur in promiſſionē, interdū in nudā pollicitationē, ideo de effi⸗
1 cacia huius promiſſionis,ſeu nude pollicitationis tractare intēdēs,
i ſupponit hunc tit. ¶ † Iuxta quē q̃ro [i],quis ſit ſenſus huius. Re⸗
ſpond.⁊ dico,ꝙ cū dicit de promiſſione, intel a
ligit de ſolēni,dū dicit de pollicitatione,de pa⸗
cto nudo intelligit. debes enī ſcire quod polli⸗ b
citatio nō eſt pactū,ſed eius pars:quia in pol⸗
licitatione interuenit cõſenſus ꝓmiſſionis ſine
receptione:ſed in pacto interuenit vtriuſqꝫ cõ c
ſenſus,vt.ff.de edilitio edic.l.ſciendū.§.dictuƺ.
vnde intētio gl.eſt quod ex pollicitatione pro⸗
prie ſumpta , prout eſt cõſenſus ſolius promit⸗
tentis,non agetur ad dotē:⁊ quod hec pars id
eſt pollicitatio , ponatur ꝓ pacto, id eſt ꝓ toto
aggregato ex duobus cõſenſibus. Cyn.hic di⸗ d
cit quod ex nuda pollicitatione pōt dos peti:
ergo ſequeretur quod ex nuda pollicitatione fa
cta inter abſentes non interueniente nūtio , vel
epiſtola, poſſet agi ad dotem pollicitatā.quod
eſt falſum ꝑ no.ĩ. de donationibus.l.nec igno⸗
rās.⁊.ß.de ſacroſanctis eccleſijs.l.illud.⁊.ff.de
actionibus ⁊ obligationibus.l.cõſenſu.⁊ de cõ
trahenda emptione. l.j.in fine.⁊ argu.ff.de ac⸗
quirēda poſſeſſiõe.l.abſenti. in principio. Imo
dico ꝙ ſi quis per literas ſcriberet ſe dotē pro⸗
mittere , illa ſcriptura nō eſſet obligatoria, niſi e
receptis literis:vt patet in.d.l. abſenti.que eſt
valde no.ad determinationē queſtionis prece⸗
dentis , que cõmiſſa eſt collegio:vbi patet qđ
actus qui literis explicatur,non trahit ſecū ſuū
effectum,niſi literis preſentatis. Cogita.
f
1 ☞ Reſcripta,⁊ priuilegia,non valent,ſi conti
neant duo ſpecialia.
2 Fictiones due, nō debent cõcurrere circa idē. g
3 Statutū diſponit quod inſtrumentum guarē⸗
tigiatum mandetur executioni: an in caſu hu⸗ h
ius legis mandabitur executioni arbitrio bo⸗
ni viri.

¶ Lex prima.

FRuſtra. ¶ Dos in⸗
certa re ⁊ ge⸗
nere,ex pacto nudo non poteſt i
peti,etiam ſi nudum ſit pactum
in ſcriptura redactuƺ.hoc dicit.
⁊ ratio huius.l.eſt adhuc ma⸗
k gis nota.videlicet ne duo ſpecialia [k] concur⸗
rant,ſcilicet quod cõtra iuris regulas ad aliud
agať quod eſt incertum re ⁊ genere, nec com⸗
miſſum in alicuius arbitriū,⁊ quod agatur ex
nudo pacto:vñ Jaco.de bel.ponit hic tale no. k
videlicet quod duo ſpecialia non poſſunt cade
re in eodē ſubiecto.⁊ facit.ff.de conditionibus
⁊ demonſtrationibus.l.mulieri.⁊ ex quibꝰ cau
ſis maiores.xxv.annis in integrum reſtituanť.
l.deniqꝫ.⁊ delegatis preſtādis.l. virilis.§ ſi qđ
vxori.⁊.l.is q in poteſtate.§.ei que.⁊ in capitu.
ij.de filijs presbyterorū.⁊ de prebend.capitu.
l nō poteſt.§.ſi.lib.vj. ¶ † Et eſt argumen. [l] qđ l
reſcripta,⁊ priuilegia nō valeant,ſi contineant
duo ſpecialia.⁊ ſepe vidi de hoc allegari in curia
regis ſecundū Jacobum de bel.ſed ipſe Jaco.
de bel.loqtur đ curia regis Roberti,apud cu
2 ius maieſtatem iſte doctor fuit. ¶ † Allegať
etiā,quod due fictiones non debent concurre
re circa idē,ſecundum Guil.qui ita no.ff.de pa
ctis.l.ab emptiõe.⁊ Cy.hic allegat.ff.de polli
citationibꝰ.l.ij.niſi vna fictio ſit ꝑncipalis:⁊ al
tera fictio ſit ſecūdaria,⁊ dependēs:vt.ff.de ſo
lutionibꝰ.l.ſub cõditione.⁊ de ſtipulatione ſer
uorum.l.ſi ſeruꝰ communis meuij. ¶ Sed con
tra hoc inſtať,nam non videtur ſpeciale in do
te,quod incerta promiſſio valeat:qꝛ attēta ra⸗
tione cauſe ⁊ ꝑſonarum.videtur collata in ar⸗
bitriū boni viri,vt.l.j.ff.de legatis ſecundo.⁊
de legatis tertio.l.ſi filie.ſed illud quod cõferť
in arbitrium boni viri,non dicitur incertum,⁊
de iure cõmuni eſt validum:vt.ff.de legatis ſe
cundo.l.quidā in teſtamento. ſecundum Cy⸗
nū,quia ita ꝑno.hic.⁊ ſupra de ſacroſanctis ec⸗
cle.⁊ đ reb.l.priuilegia.ſed ergo dico ꝙ iſta eſt

¶ Sorori. Vide.
ĩ.proxime.
¶ Credo. Vide
Bal.in.l.ſi.in vlt.
co.ĩ.đ idi.vid.tol.
¶ Relicto. Viđ
Bal.ß.ea.l.⁊ bart.
in.l.titia.§.ſi.in ſi.
de leg.ij. Bal.ĩ.l.
ſi.in.j.col.ĩ.de in⸗
di.vid.toll.
¶ Modo hic q̃⸗
rit. No.ꝙ mulier
dƺ percipere ali⸗
mēta in domo vi
ri, ſi ibi honeſte
morari pōt, vide
tex.in.l.meuia.de
ann.leg.⁊. l.caio.
§.j.đ ali.⁊ cib.leg.
Bal.in.l. iij. ĩ. de
legat. And.barb.
¶ Alimēta. Viđ
no.ꝑ Bar.in.l li⸗
beris.§. lucius. ⁊
in.l.caio. §.j.ff.de
ali. ⁊ cib. lega. ⁊
Bal.ĩ.l.j.ĩ.de leg.
¶ Manere. Vi⸗
de not. Bal. ĩ l.ſi
ea.ĩ.de cõdi. inſe.
¶ Reliquat. Vi
de Ang.hic.
¶ Cõtrariū. Vi
de tex.in aut.đ nu
ptijs.§.ſi vero v⸗
ſumfructū :vnde
hec ſumiť.et vult
dicere hoc Bald.ꝙ
eſt per effectꝰ tā
ĩ viro q̃ ĩfemina.
¶ Iuxta quē que
ro. Not.ꝙ ſtatu⸗
tū loquēs de pro
miſſiõe, intelligiť
de ſolēni,facit qđ
no.in.l.inſtrumē⸗
tis.ß.đ fid.inſtru.
Andr.Barba.
¶ Duo ſpecialia.
Vide Bar.in.l.ſi
is qs pro empto⸗
re.ff.de vſucap.⁊
vide ꝑ intellectu
huius.l.quod ſcri
pſit Paul.đ caſt.
in.l.j.ff.ſol.matr.
¶ Ar. Viđ Bal.
in.l.j.ĩ ſi.ß.quādo
lic.ab emp. diſ.⁊
in.l.j.ĩ pe.col.ĩ.de
fur.vbi alle. no.ꝑ
Ja.de bel . hic ⁊
đt Bal . in.l.ſi.de
cõſti.prin.ꝙ bene
ficia principum ſic
interꝑtari debēt,
vt nō contineant
duo ſpecialia. l.ſi
quādo.in prin.ß.
de inoffi.teſta.